

POSTANOWIENIE

Dnia 10 lutego 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Staryk

w sprawie z odwołania A. J.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w T.
o emeryturę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 10 lutego 2021 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 24 lipca 2019 r., sygn. akt III AUa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

W wyroku z dnia 24 lipca 2019 r., sygn. akt III AUa [...], Sąd Apelacyjny w (...) – w sprawie z odwołania A. J. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w T. – oddalił apelację ubezpieczonego od wyroku Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w P. z dnia 21 czerwca 2018 r., sygn. akt V U (...), w którym Sąd Okręgowy oddalił odwołanie A.J. od decyzji organu rentowego z dnia 16 marca 2017 r., w której ZUS Oddział w T. odmówił ubezpieczonemu prawa do emerytury z uwagi to, że nie legitymuje się on 15-letnim okresem pracy w warunkach szczególnych.

Powyższy wyrok Sądu Apelacyjnego ubezpieczony zaskarżył skargą kasacyjną. W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, które „sprowadza się do odpowiedzi na pytanie, czy na gruncie art. 184 związku z art. 32 ustawy

emerytalnej w związku z § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. - w przypadku wykonywania na rzecz danego pracodawcy pracy mechanika w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych - czasowe i sporadyczne wykonywanie na rzecz tego samego pracodawcy prac niewymienionych w wykazie do rozporządzenia, a związanych w sposób immamentny z całym procesem naprawy pojazdów mechanicznych skutkuje koniecznością przyjęcia, że pracownik nie wykonywał pracy w sposób stały i w pełnym wymiarze czasu pracy, czy też można uznać, że praca wykonywana przez pracownika była pracą w warunkach szczególnych.”.

W ocenie autorki skargi jej skarga jest oczywiście uzasadniona, „albowiem w toku postępowania odwoławczego Sąd Apelacyjny w (...) naruszył wskazane przepisy prawa materialnego i wydał wyrok nieodpowiadający prawu. W ustalonym stanie faktycznym sprawy zasadnym było uznanie w oparciu o dotychczasowe orzecznictwo, że praca ubezpieczonego polegająca na remontach pojazdów mechanicznych w kanałach remontowych oraz czasami poza tymi kanałami, jednakże przebiegająca w taki sposób, że wszystkie wykonywane prace stanowiły jeden proces naprawczy, była wykonywana stale i w pełnym czasie pracy w warunkach stałego narażenia na działanie na czynniki szkodliwe dla zdrowia”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna ubezpieczonego nie kwalifikuje się do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Wniesiona w sprawie skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniony w ten sposób, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) oraz że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.). Nie można jednak uznać, że skarżący wykazał istnienie przesłanek przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c.

W świetle utrwalonego już orzecznictwa Sądu Najwyższego dotyczącego przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne polega na sformułowaniu samego zagadnienia wraz ze wskazaniem konkretnego przepisu prawa, na tle którego to zagadnienie występuje oraz wskazaniu argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, w tym także na sformułowaniu własnego stanowiska przez skarżącego. Wywód ten powinien być zbliżony do tego, jaki jest przyjęty przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, LEX nr 1102817). Analogicznie należy traktować wymogi konstrukcyjne samego zagadnienia prawnego, formułowanego w ramach przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., oraz jego związek ze sprawą i skargą kasacyjną, która miałaby zostać rozpoznana przez Sąd Najwyższy. Zagadnienie prawne powinno: 1) być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01, LEX nr 52571); 2) być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 15 października 2002 r., III CZP 66/02, LEX nr 57240; z dnia 22 października 2002 r., III CZP 64/02, LEX nr 77033 i z dnia 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08, LEX nr 478179); 3) pozostawać w związku z rozpoznawaną sprawą (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, LEX nr 864002; z dnia 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07, LEX nr 560504) i 4) dotyczyć zagadnienia budzącego rzeczywiście

istotne (poważne) wątpliwości. Istotność zagadnienia prawnego konkretyzuje się zaś w tym, że w danej sprawie występuje zagadnienie prawne mające znaczenie dla rozwoju prawa i praktyki sądowej. Wymóg ten jest uzasadniony publicznymi celami rozpoznania przez Sąd Najwyższy skargi kasacyjnej (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 października 2007 r., V CSK 356/07, LEX nr 621243). Ograniczenie się przez skarżącego do pytania nie jest wystarczającym określeniem zagadnienia prawnego, jeżeli zagadnienie prawne nie zostało przedstawione bez odniesienia się do ogólnych problemów interpretacyjnych (postanowienie Sądu Najwyższego z 25 lutego 2008 r., I UK 332/07, LEX nr 452451).

Uwzględniając przedstawione założenia interpretacyjne należy stwierdzić, że autorka rozpatrywanej skargi kasacyjnej nie przedstawia istotnego zagadnienia prawnego sprawy w rozumieniu przepisu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

Autorka skargi swoje „zagadnienie” sprowadza do ogólnikowego pytania bez powiązania sygnalizowanego zagadnienia z odpowiednią jurydyczną argumentacją, którą wykazałaby, że w sprawie rzeczywiście występuje istotne zagadnienie prawne w rozumieniu przepisu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Uzasadnienie wniosku jest oparte na założeniu, że skarżący głównie pracował w kanałach remontowych, a tylko incydentalnie wykonywał czynności poza kanałem. Jest to założenie sprzeczne z podstawą faktyczną zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego. W konstrukcji uzasadnienia wniosku nie uwzględnia się zasadniczych ustaleń stanowiących podstawę faktyczną zaskarżonego wyroku, zgodnie z którymi wnioskodawca wykonywał wszelkie naprawy, nie tylko w kanale, ale także przy stole warsztatowym, a ponadto dokonywał na bazie przeglądu kombajnów, które również nie były wykonywane w kanale remontowym; wykonywał także prace spawalnicze i kowalskie. Wnioskodawca w razie potrzeby przyjeżdżał do poszczególnych punktów Spółdzielni, które nie były wyposażone w kanały remontowe i tam dokonywał napraw sprzętu. W każdym z trzech punktów usługowych Spółdzielni było przynajmniej 6-7 ciągników. W razie awarii któregoś z nich nie zawsze była możliwość przetransportowania ich do warsztatu i do wykonania naprawy przyjeżdżał mechanik z warsztatu w K. Sam wnioskodawca przyznał, że niektóre prace naprawcze np. naprawy silnika wykonywał poza kanałem, a ponadto pomagał też czasem kowalowi. Według Sądu drugiej instancji z zebranego w

sprawie materiału dowodowego nie wynika, aby w całym spornym okresie zatrudnienia wnioskodawcy w SKR w K. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał on wyłącznie pracę mechanika w kanale remontowym. W konsekwencji Sąd drugiej instancji uznał, że ubezpieczony nie spełnił wymogu legitymowania się co najmniej 15-letnim stażem pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze. Nie wykonywał on bowiem pracy mechanika w kanale remontowym stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, gdyż w ramach dobowej miary czasu pracy wykonywał również inne prace, które nie zostały wymienione w Wykazie A stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Wobec niespełnienia przez skarżącego wszystkich warunków określonych w art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS do nabycia prawa do emerytury w obniżonym wieku, brak jest podstaw do przyznania mu prawa do tego świadczenia.

Wykazanie podnoszonej w skardze oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) – jako przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania – wymagałoby przedstawienia tego, w czym wyraża się „oczywista zasadność” skargi oraz argumentacji wykazującej, że rzeczywiście skarga jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531, z dnia 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035, z dnia 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289, z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205, z dnia 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z dnia 5 września 2008 r., I CZ 64/08). Podczas, gdy dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania – z uwagi na jej oczywistą zasadność w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. – niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły, czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274, z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616, z dnia 26

lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107, z dnia 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364, z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134). W judykaturze podkreśla się, że przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230, z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743, z dnia 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 października 2013 r., III SK 11/13, LEX nr 1380967).

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia powyższych wymogów; nie wykazuje, aby w sprawie występował stan „oczywistej zasadności” skargi kasacyjnej w rozumieniu przepisu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Autorka skargi twierdzenia o oczywistej zasadności jej skargi kasacyjnej ogranicza do prostego twierdzenia, że skarga jest oczywiście uzasadniona w zakresie podniesionych zarzutów naruszenia prawa materialnego. Poza prostym zaprzeczeniem stanowisku zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) w uzasadnieniu wniosku nie przedstawiono argumentacji, którą autorka skargi wykazałaby walor oczywistej zasadności jej skargi kasacyjnej w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Nie jest przy tym wystarczające odwołanie się do uzasadnienia zarzutów sformułowanych w ramach podstawy skargi kasacyjnej (art. 398³ § 1 pkt 1 k.p.c.). Wypada przypomnieć, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie (art. 398⁴ § 2 k.p.c.) podlegają rozpoznaniu na etapie tzw. „przedsądu”, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy muszą być więc przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione. Sąd Najwyższy w ramach „przedsądu” bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich

uzasadnienie (postanowienie Sądu Najwyższego z 16 maja 2008 r., I UK 16/08, LexPolonica nr 3058328).

Stwierdzając, że nie zachodzą przyczyny przyjęcia skargi, określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c.